

Tervetuloa!

Oivalluksia luku- ja kirjoitustaitojen
opettamiseen ja tukemiseen

Tänään

- Avaussanat
 - opetusneuvos Minna Harmanen, OPH
 - professori Marja-Kristiina Lerkkanen, JYU
- Kohti monilukutaitoa
- Yksilölliset kehityspolut ja oppimisen tuki

Kuvat: Terese Bast

Lukemattomat tekstit odottavat lukijoita

Marja-Kristiina Lerkkanen
Professori, Opettajankoulutuslaitos
Jyväskylän yliopisto

Onko lukutaito romahtanut?

KARVI

3. lk osaaminen syksyllä 2020
(n = 8046, joista 553 S2-oppilaita)

- Yksilöiden väliset osaamiserot olivat suuria, erityisesti kirjoitustaidon kehittämisessä
- Sukupuolten väliset erot olivat pieniä (vain 0,5%)
- S2-oppilaiden osaamisen kehittyminen oli selvästi heikompaa kuin muilla.
- Osaaminen oli kehittynyt eniten niillä, jotka kokivat saavansa apua opettajiltaan ja huoltajilta.
- Lukemisharrastus oli selvästi yhteydessä osaamiseen. Päivittäin lukemista harrastavat saivat yli vuoden etumatkan verrattuna niihin, jotka lukivat harvemmin kuin kerran viikossa.

Aiheuttiko COVID-19 pandemian koulusulku oppimisvajetta?

- Verrattiin oppilaiden lukutaidon ja laskutaidon kehitystä 1.lk → 4. lk kahdessa ryhmässä:
 - (1) Ennen koronaa (n = 378) ja (2) kun oppilaat olivat 3. lk, kun oli 8 vk etäopetusta COVID-19 alkaessa keväällä 2020 (n = 198)
- **Tulokset osoittivat, että sekä lukemisen sujuvuuden että luetun ymmärtämisen kehitys oli hitaampaa etäopetuksessa olleella ryhmällä.**

Nuoret kirjojen lukijoina

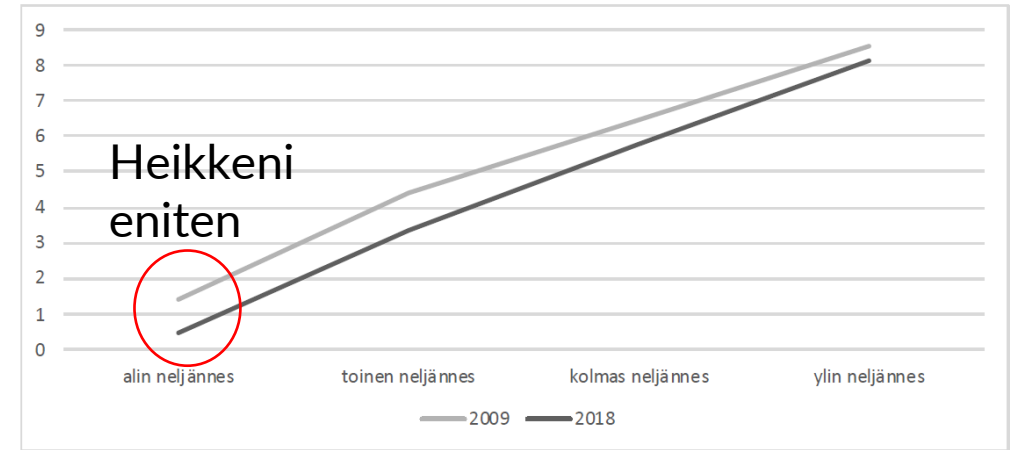
- **Lukeminen on edelleen melko yleistä:** yli 10 vuotiaista 75% oli lukenut vähintään yhden kirjan viimeisen puolen vuoden aikana (Tilastokeskus 2019)
 - Aktiivisimpia lukijoita olivat 10-14-vuotiaat, joista 23% lukenut vähintään 10 kirjaa
 - Heikoin ryhmä olivat 15-24 v. miehet, joista vain 4% oli lukenut vähintään 10 kirjaa
- ”Perinteinen lukuharrastus” kuitenkin vähentynyt selvästi vuodesta 2006→2015, jolloin 9. lk 55% ei lukenut vapaa-ajalla kuukausittain yhtään kirjaa (tässä ryhmässä pojista 70%, tytöistä 40%)
- **Kirjastosta** lainataan edelleen eniten painettuja kirjoja vaikka määrät laskeneet v. 2004 lähtien selvästi
 - Digikirjojen lainaus kasvanut nopeasti: v. 2018 800 000 teosta → v. 2019 1,2 milj. teosta
- **Digikirjojen** lukeminen lisääntynyt merkittävästi: v. 2020 kaikista myydyistä kirjoista sähköisiä 22%
 - Eniten digikirjoja lukevat nuoret 15-24-v. ja nuoret työikäiset (25-44-v.) – ei sp eroja
 - Ryhmät: painettu+digikirjat, painetuista siirrytty digikirjoihin, digikirjojen kautta löytänyt lukemisen
- **PISA 2018:** Lähes puolet 15v. ilmoitti lukevansa kirjoja harvoin tai ei koskaan (Leino ym. 2021).
 - Painettujen kirjojen lukeminen tuki luetun ymmärtämistä näytöltä lukemista paremmin.

PISA: Lukustrategioiden tunnistamisen muutos 2009-2018

- Keskimääräiset lukutaitotulokset ovat pudonneet tilastollisestimerkitsevästi useimmissa **tehokkaiden lukustrategioiden tunnistamisen** tasoa kuvaavissa neljänneksissä:
 - Lukutaito oli heikentynyt eniten alimmassa neljänneksessä, mutta myös ylimmässä neljänneksessä negatiivinen muutos oli selvä.
- Ylimmän neljänneksen tulokset kuitenkin erinomaiset tehokkaiden lukustrategioiden tunnistamisessa. Alimpaan neljännekseen kuuluvien oppilaiden kyky tunnistaa tehokkaita lukustrategioita oli heikentynyt eniten.

→ **Tehokkaiden lukustrategioiden tunnistamista edistää oppilaiden omat toimintatavat ja asenteet:** sinnikkyys, myönteinen asennoituminen kouluponnisteluja kohtaan sekä aktiivinen tiedonhaku internetistä koulutehtäviä varten.

Kuvio 4. Ymmärtämis- ja muistamisstrategioiden tunnistamisen keskiarvot tunnistamisen tason mukaisissa neljänneksissä vuosina 2009 ja 2018

Leino, K., Lerkkanen, M.-K., & Nissinen, K. (2021). Lukustrategioiden tunnistaminen lukutaidon vahvistajana. Teoksessa K. Leino, J. Rautopuro, & P. Kulju (toim.), *Lukutaito – tie tulevaisuuteen: PISA 2018 Suomen pääraportti* (pp. 15–43). Suomen kasvatustieteellinen seura. Kasvatusalan tutkimuksia, 82.

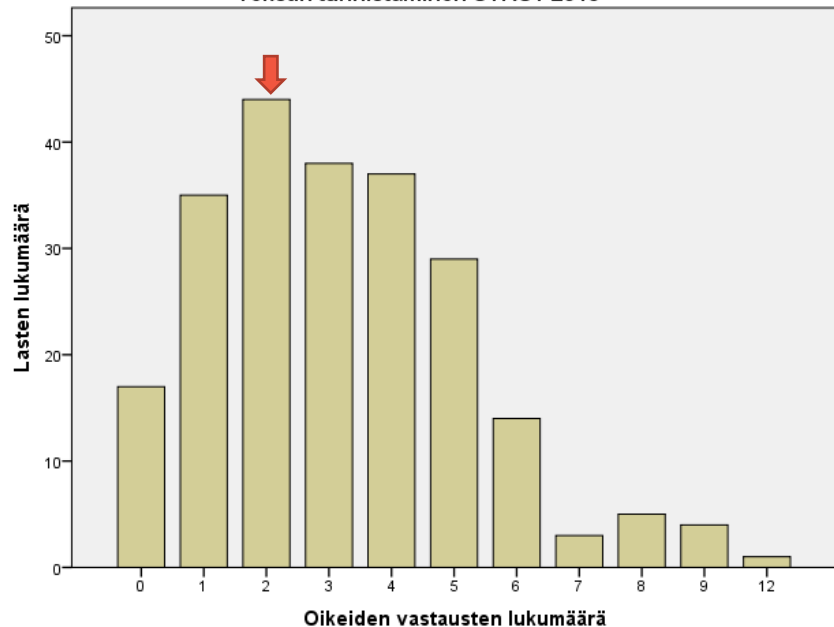

Lukutaidon perusta luodaan varhain

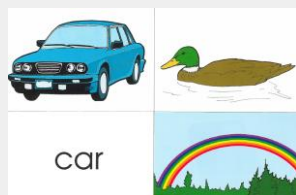
(VUOKKO-tutkimus; Lerkkanen, M.-K., Salminen, J., & Pakarinen, E. (2018). Varhaislapsuuden lukuhetket tukevat lukutaitoa. *Onnimanni 1-2*, 20-26.)

Tekstin tunnistaminen 3v. "Etsi kuva, jossa on kirjaimia."

Tekstin tunnistaminen SYKSY 2015

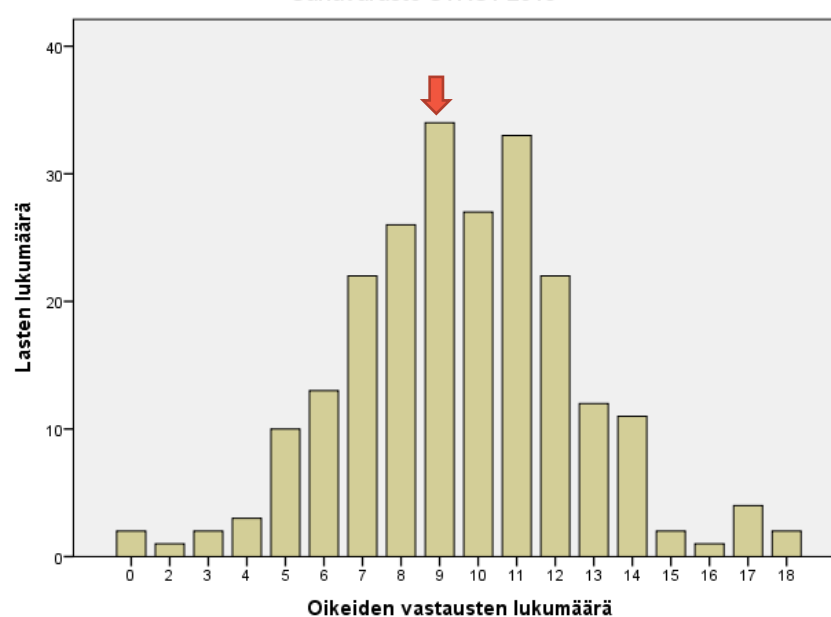

(n = 226; Ka = 3.19 ; SD = 2.11)

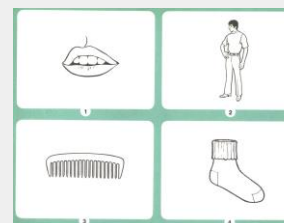

Sanavarasto 3v. "Näytä kuva, jossa on..."

Sanavarasto SYKSY 2015

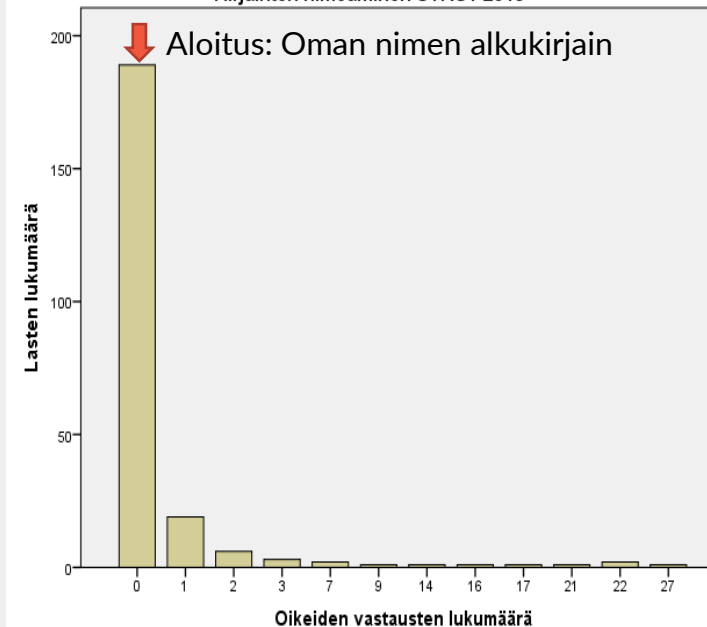

(n = 226; Ka = 9.57; SD = 3.00)

Kirjainten nimeäminen 3v. "Näytä kuva, jossa on..."

Kirjainten nimeäminen SYKSY 2015

(n = 224; Ka = 0.98; SD = 3.61)

A

S

Päiväkodin, koulun ja kirjaston merkitys

- Erittäin merkittävä rooli erityisesti niiden lasten kohdalla, joiden kotona luetaan vähän, lukemista ei arvosteta, ei ole lukemiseen kannustavaa kulttuuria tai luettavaa materiaalia.

→ Tasa-arvoistaa lasten lähtökohtia.

- Lukemisen vakiintuminen osana lasten ja nuorten arkea vaatii **yhteisöllistä tukea** päiväkodilta, koululta, kirjastolta, kavereilta ja vanhemmilta ja harrastustoiminnasta.
- Lukeminen vaatii keskittymistä, aikaa, kiinnostavia ja lukijalle sopivan tasoisia tekstejä, mukavaa lukuympäristöä ja sosiaalista jakamista.

Toimintaympäristöt lukuympäristöinä

Informaalit kokemukset

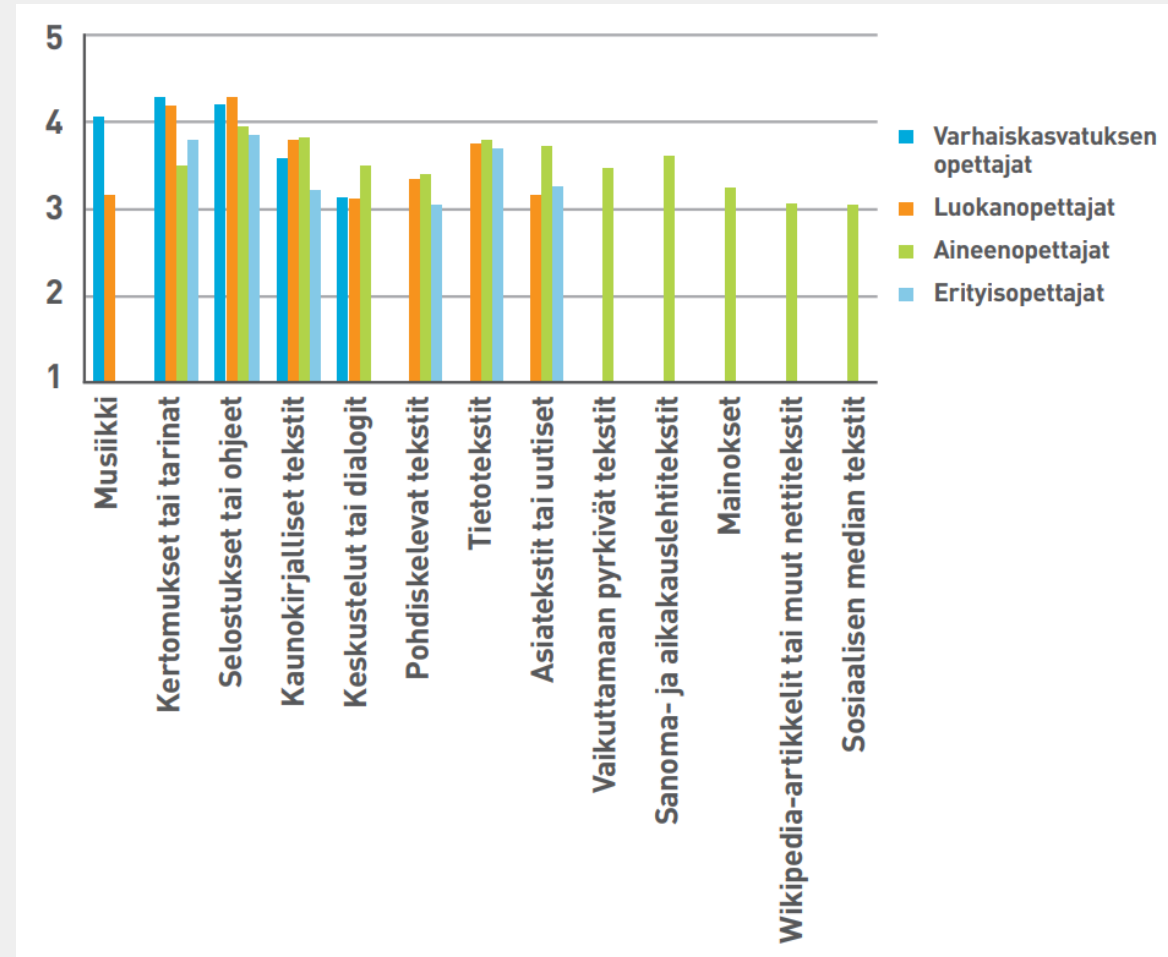
Formaalit kokemukset

Opettajien tekstivalinnat

- **Ohjeet ja kaunokirjalliset tekstit** muodostavat jatkumon koulutusasteiden välille, sillä niitä luetaan ja kuunnellaan opetuksessa vähintään usein kaikkien opettajaryhmien mukaan.
- Luokan-, aineen- ja erityisopettajat raportoivat käyttävänsä **tietotekstejä** varhaiskasvatuksen opettajia useammin.
- Luokanopettajat ja aineenopettajat valitsevat varhaiskasvatuksen opettajia ja erityisopettajia useammin **kaunokirjallisia tekstejä**.
- Monilukutaidon ideaali ei toteudu varhaiskasvatuksen opettajia lukuun ottamatta kovin hyvin tekstivalintojen näkökulmasta

Lukuinto kantaa lukijaksi

- **Lasten kielitaito, sanavarasto ja tekstikokemukset ovat tärkeä pohja lukutaidolle.**
 - Opetuskielen oppimiseen on tarvittaessa tarjottava paljon tukea.
- **Opettajalla oltava resursseja tukea oppilaiden luku- ja kirjoitustaitoa.**
- **Lukutaidon kehittyminen vaatii opettajan ohjausta**
- **Lukemisen harrastamista tulee tukea: Lukuharrastus edistää lukutaitoa läpi kouluvuosien 1-9.lk (Torppa ym. 2021).**
- **Avainasemassa on myönteinen asenne lukemista kohtaan.**
- **Tärkeitä ovat kotiympäristö, kaverit ja kirjasto.**
- **Missä määrin toimintaympäristö tukee**
 - **Autonomiia** – esim. Tuki valinnoille ja vaikuttamismahdollisuudet
 - **Pystyvyyden tunnetta** – esim. Myönteinen palaute toiminnasta
 - **Yhteenkuuluvuutta** – esim. Kokemus läheisyydestä ja välittämisestä
 - **Merkityksellisyyttä** – esim. Tekstivalinnat ja tekstien merkitys

Kohti monilukutaitoa

Monilukutaito ja kielitietoisuus →

Miten tukea monilukutaitoiseksi kasvua, monikielisyyttä ja oppijoiden osallisuutta?

Tulkinnan ja tuottamisen taitoja digiajassa →

Miten nettilukutaitoja voi ohjata? Millä tavoin tekstien monimuotoistuminen vaikuttaa kirjoittamiseen?

Sanataide ja kirjallisuus – ilmaisun voimaa →

Miten innostaa oppijaa lukemaan ja kirjoittamaan? Millaista on elämyksellinen lukeminen ja yhteisöllinen kirjoittaminen?

→ Draama ja elokuva – kokijasta tekijäksi

Millä tavoin draamakasvatus tukee laaja-alaista osaamista? Miten tekstejä voi tarkastella elokuvakasvatuksen keinoin?

→ Ohjelmointi osana tarinankerrontaa

Miten ohjelmointi voi innostaa oppimaan luku- ja kirjoitustaitoja? Mikä on haarautuva tarina?

Poimintoja

Poimintoja

Kielitietoisuus - oppimisen tukemista

"Kielitietoisuus ei ole itseisarvo, eikä sen ole tarkoitus olla jotain päälle liimattua, vaan se on työkalu, jonka avulla me voimme tukea kaikkien oppijoiden oppimista."

- "Tukeminen edellyttää ymmärrystä:
 - Oppijan (kielellisistä) resursseista
 - Tiedonalojen ja koulun arjen kielellisistä käytänteistä
 - Oppimista tukevan pedagogiikan käytänteistä"

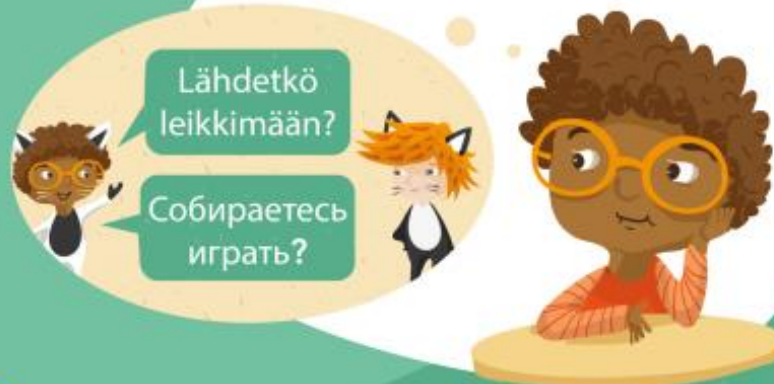
Eija Aalto ja Sanna Mustonen

<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/monilukutaito-ja-kielitietoisuus>

TASAVERTAISUUS

KIELITIETOINEN OPETUS

KIELITAITO

TIEDONALOJEN KIELI

? väestö
maatalousyhteiskunta
? perinnöllinen
? elanto
sääty

MONIKIELISEN
OPPIJAN MATKASSA

MONILUKUTAIDON JATKUMOT

YHTEISTÄ KOKO JATKUMOLLE:
laaja tekstikäsitys, tuottaminen & tulkinta,
monimediaisuus, rikas tekstiympäristö

OPSin tekstilajijatkumo: kertominen, kuvaaminen, ohjaaminen, selostaminen, erittely, arviointi, kannanotto

SANATAIDE

Leikki

Luovuus

Tekstin
tutkiminen

Elämyksellisyys

Ajattelutaidot

Kokonaisvaltaisuus

Kokeilun ja
tekemisen ilo

Monitaiteisuus

Yhteisöllisyys

Kielitietoisuus

Sanataide ja kirjallisuus – ilmaisun voimaa

Koulutus ja tutkinnot

Ammatillinen koulutus

Esiopetus

Perusopetus

Varhaiskasvatus

Opettajat ja kasvattajat

Äidinkieli ja kirjallisuus

Sanataide

Yleissivistävä koulutus

Tällä sivulla:

- Monta polkua lukijaksi >
- Sanataide – ilmaisun voimaa >
- Sanataide eri kasvatus- ja
koulutusasteilla >
- Elämyksellinen lukeminen >
- Innostavia menetelmiä
tekstilähtöiseen työskentelyyn >
- Kodit mukaan lukutaitotyöhön >

Jaa

Sanataide sisältyy kaikkien kasvatus- ja koulutusasteiden opetussuunnitelmien perusteisiin.
Sanataiteessa oppijan omaa tapaa kertoa ja kirjoittaa kunnioitetaan, omaäänisen

"Lapset tykkäsivät siitä että kirjan lukemisen ohessa tehdään sanataidetehtäviä. Tätä ajatusta olen koettanut viedä eteenpäin: Kentällä kaikki tietävät että lukeminen lapselle on tärkeää, mutta voi olla uusi juttu se, että lukemisen lomaan voi liittää toimintaa ja rikastaa lukemista vasun ajatusmaailman mukaisesti lapsilähtöisemmäksi. Usein kirja napataan hyllystä ja luetaan, mutta miten paljon enemmän kirja antaa lapsille ja aikuisellekin, kun siihen on ennen lukemista perehtynyt ja kehittänyt pientä lisäideaa."

LUKILOKI-koulutukseen osallistuja

Lukuhetken voi synnyttää hyvin pienellä rekvisiitalla. Kuvan tarinalaukusta löytyvät kirja, valot, satusilkki ja kori pienelle rekvisiitalle.

Kuva: Anu Lamminen

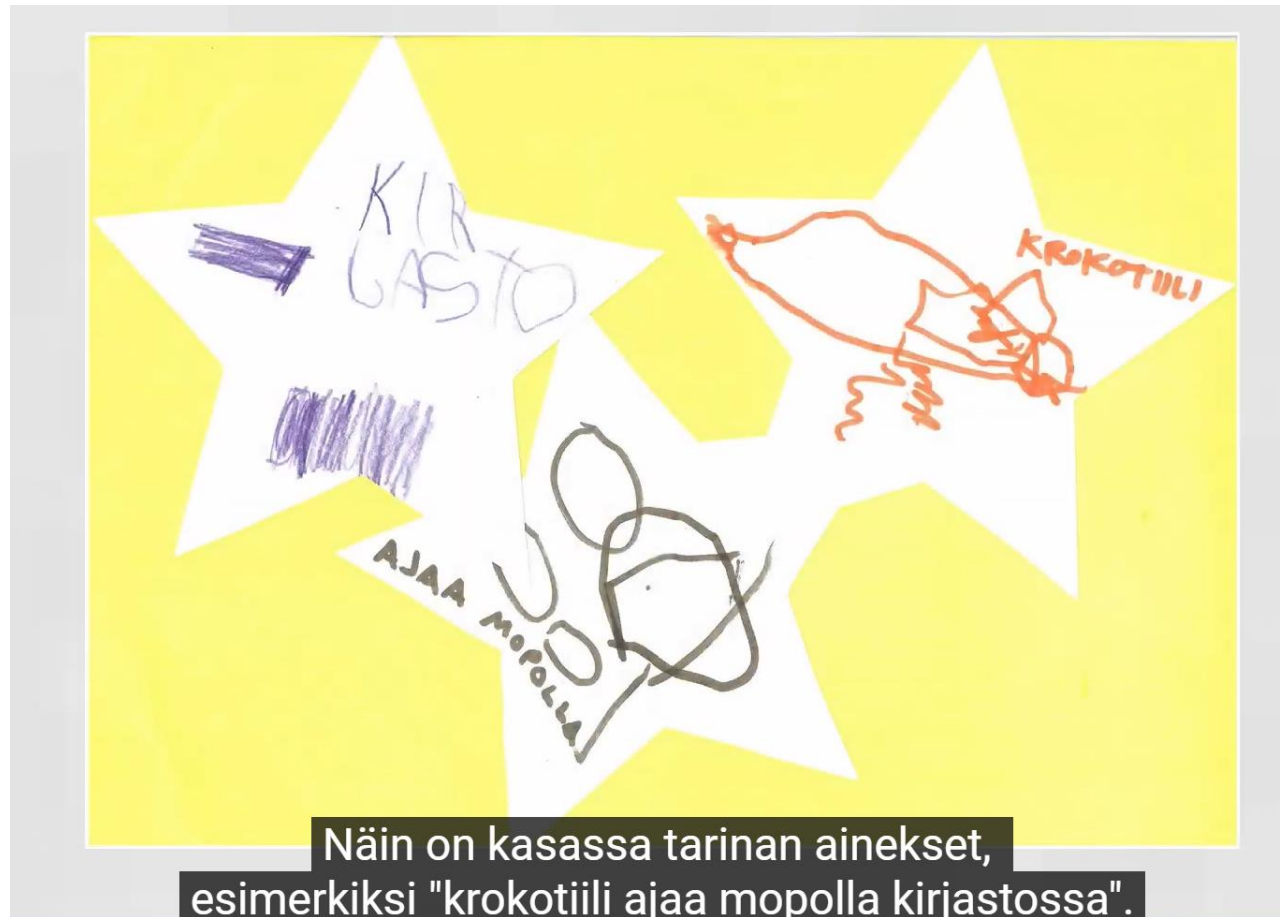
Onnistuneen lukuhetken osatekijöitä:

- Struktuurin ja lukuhetken keston suunnittelu ryhmän tarpeiden mukaan
- Keskustelu, yhdessä toimiminen, toisten huomiointi
- Kiireetön tunnelma
- Sadunomainen yllätyksellisyys ja moniaistisuus
- Ymmärtämisen ja keskittymisen tukeminen
- Osallisuuden tukeminen

Lamminen, A. & Mäkinen, E.
(2021). Varhaiskasvatuksen lukuympäristöt.

”Varhaiskasvatus- ja esiopetusikäisten sanataiteessa keskeisiä ovat runoleikki, kirjaseikkailut, lasten omat sanat ja niistä kasvavat pienet tarinat ja aivan erityisesti ryhmän yhteinen kerronta.”

Anttonen, A. & Inkala, K. (2019).
Runoleikkiä, kirjaseikkailuja sekä yhteistä ja ikiomaa kerrontaa.

Näin on kasassa tarinan ainekset,
esimerkiksi "krokotiili ajaa mopolla kirjastossa".

ädessä.

Tulkinnan ja tuottamisen taitoja digiajassa

<https://www.oph.fi/fi/tulkinnan-ja-tuottamisen-taitoja-digiajassa>

NETTILUKUTAITDOT

Tekniset
perustiedot ja
-taidot

verkkoympäristöjen
ja ohjelmistojen hallinta

Tiedonhaun
ja -hallinnan
tekstitaidot

navigointi,
hakukoneet ja
-strategiat,
kriittinen arviointi,
tallennus

Digitaalisen
sisällöntuotannon
taidot

sisällön
luominen ja
soveltaminen eri
muodoissa,
tekijänoikeudet

Viestinnän,
jakamisen ja
yhteistyön
taidot

netiketti,
kollaboraatio,
aktiivinen
kansalaisuus

Turvataidot

tietojen ja ympäristön
turvallisuus, yksilön
hyvinvointi

Uudet lukutaidot

Media tietolähteenä

Varhaiskasvatuksessa

opetellaan käyttämään mediaa tiedon hankinnassa ja jäsentämisessä. Tutkitaan yhdessä ympäristöä ja maailmaa esimerkiksi valokuvaamalla tai etsimällä mediasisällöistä tietoa lapsia kiinnostavista kysymyksistä.

rohkaistaan lapsia suhtautumaan uteliaasti mediasisältöihin. Opetellaan samalla kriittisyyttä: ohjataan lapsia kysymään näkemästään ja kuulemastaan.

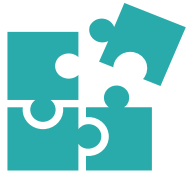

Esiopetuksessa

käytetään mediaa monipuolisesti apuna tiedon hankinnassa ja jäsentämisessä arjen tilanteissa.

pohditaan ja arvioidaan, onko median avulla löydetty tieto käyttökelpoista.

Digitarinankerronta varhaiskasvatuksessa

Suunniteltu
yhdessä,
merkityksellinen
aihe

Monenlaiset
osallistumisen
tavat

Aikuisen rooli eri
sovelluksissa

- "nukketeatteri"
- videoeditori

Edisti kasvattajien
ymmärrystä:

- motivoivat tekijät
- lasten tunteminen
- kielen kehityksen
haasteet

Helppo jakaa
koteihin

Kehitettävää:
taustoittaminen ja
tavoitteellisuus

<https://www.oph.fi/fi/tulkinnan-ja-tuottamisen-taitoja-digiajassa>

> Digikirjoittaminen ja digitarinankerronta
(Merjovaara, ym. 2020)

Erityyppisiä sovelluksia digitarinankerrantaan

“Nukketeatteri”/tarinankerronta

Pelilliset tarinat / Pakopelit

ThingLink
(iOS, Android, web)

Todellinen + virtuaalinen

Lisätty todellisuus
(esim. 3DBear)

Green screen
-sovellukset

Puppet Pals HD & Puppet Pals 2 (iOS)

Toontastic 3D
(iOS, Android, Chromebook)

Superhero HD & Princess HD (iOS)

ChatterPix (iOS)
ChatterPix Kids (iOS, Android)

E-kirja

Book Creator
(iOS & selainversio)

Pages (iOS)

PowerPoint
Google Slides,
Keynote

Pysäytyskuva-animaatio

iMotion (iOS)

Stop Motion Studio
(iOS, Android, Chromebook, Windows, Mac)

Videoeditori

iMovie (iOS)

KineMaster
(iOS, Android)

FilmoraGo
(iOS, Android)

Vesku Vesipisara - digiprojekti veden kiertokulusta

- 1–2 lk yhteisprojektina päättymätön tarina
- Tarina syntyi vesi-ilmiön tutkimisen seurauksena
- Muuntuva tarina -ohjemateriaali ([Soveltavaa ohjelmointia](#))

LUKILOKI-koulutuksen osallistujat

Muuntuva tarina, 1.-2. lk

- “Oppilaat kirjoittivat tarinaa Classroomissa olevaan pohjaan.
- Lopuksi he keksivät kaksi vaihtoehtoa, mihin Vesku Vesipisara menisi seuraavaksi.
- Opettaja siirsi tarinat Classroomista Formsiiin.
- Testasimme päättymätöntä tarinaa koko luokka yhdessä. Samalla totesimme, kuinka vesikin kiertää luonnossa loputtomasti.
- Oppilaiden työskentely sujui erinomaisesti ja he olivat innostuneita.
- Olimme yllättyneitä siitä, kuinka hyvin Classroomin käyttö sujui, vaikka ekaluokkalaiset olivat kokeilleet sitä vain kerran aiemmin ja kakkosluokkalaiset eivät olleet koneilla olleet kertaakaan.
- Myös laitteiden vähyydestä johtuen opettajat toimivat tässä kokoajina.”

Yksilölliset kehityspolut ja oppimisen tuki

Yksilölliset kehityspolut ja oppimisen tuki

Luku- ja kirjoitustaitojen kehityksen vaiheet →

Miten luku- ja kirjoitustaito rakentuvat?
Millaisia kielellisiä taitoja ne edellyttävät?

Lukivaikeuksien riskitekijät →

Millä tavalla lukivaikeuksien varhaiset riskitekijät ovat yhteydessä taitojen oppimiseen? Kuinka kehitystä voi tukea?

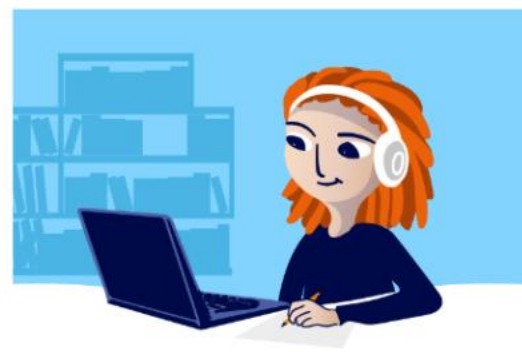
Lukemisen ja kirjoittamisen vaikeudet →

Millaisia lukemisen ja kirjoittamisen vaikeudet voivat olla? Miten oppimista voidaan tukea?

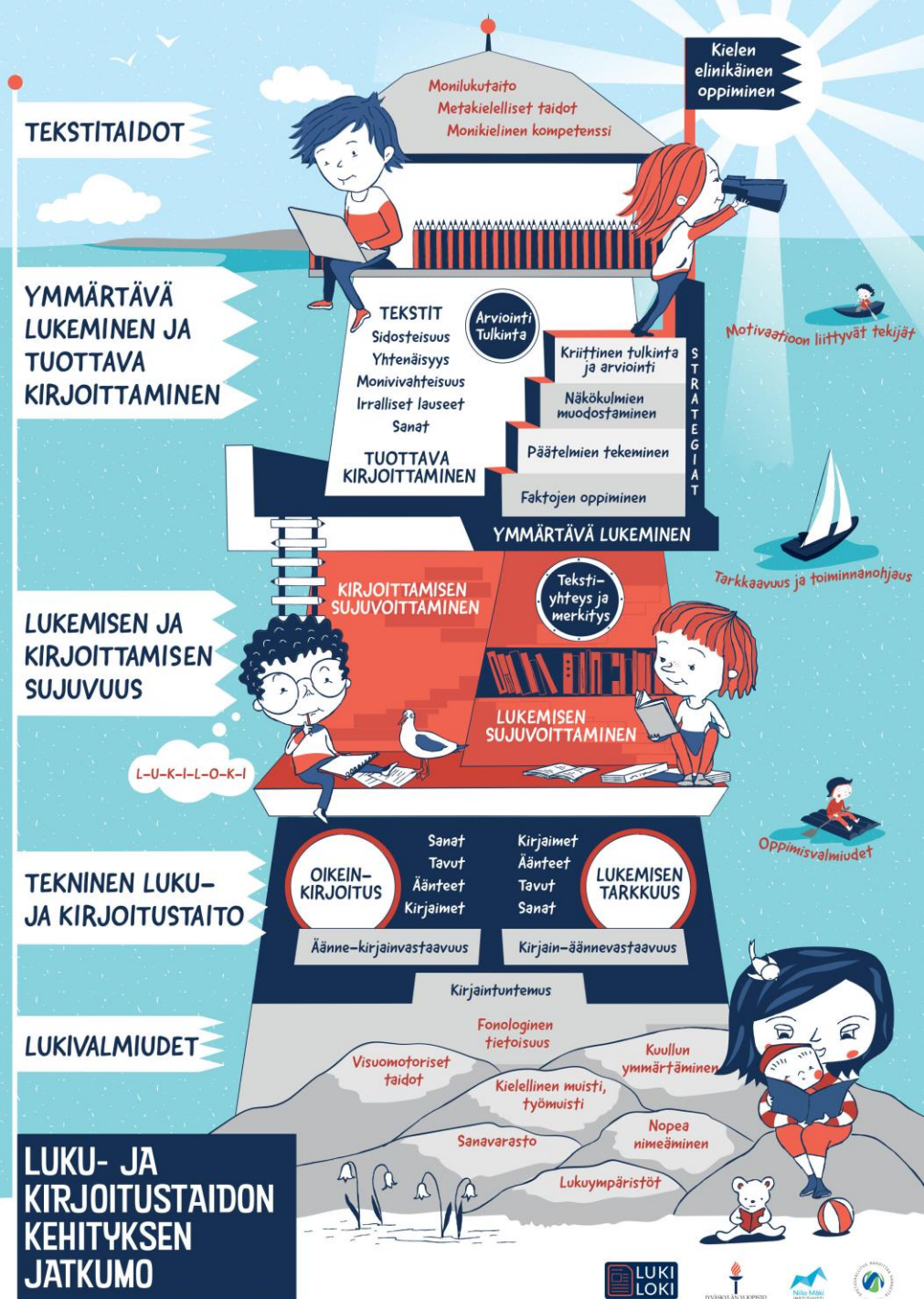
Lukivaikeuksien arviointi ja tuen suunnittelu →

Mihin ja miksi arviointia tarvitaan? Mitä tuen suunnittelussa ja toteuttamisessa tulisi ottaa huomioon?

Lukivaikeudet, esteettömyys ja osallisuus →

Millaiset keinot ja tekijät auttavat selviytymään opinnoissa ja elämässä lukivaikeuksista huolimatta?

LUKU- JA KIRJOITUSTAITOJEN KEHITYKSEN VAIHEET

”Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa tuetaan erityisesti kielellisten valmiuksien ja taitojen kuten vuorovaikutustaitojen, kielen ymmärtämisen, puheen tuottamisen ja kielen käyttötaitojen, kielellisen muistin ja sanavaraston sekä kielitietoisuuden kehittymistä. Kuultujen ja luettujen tekstien arvioinnin ja tulkinnan taidot kehittyvät koko oppijan elämänkaaren ajan.”

(erityisasiantuntija Riikka Heikkilä)

MONILUKUTAIDON JATKUMOT

YHTEISTÄ KOKO JATKUMOLLE:
laaja tekstikäsitys, tuottaminen & tulkinta,
monimediaisuus, rikas tekstiympäristö

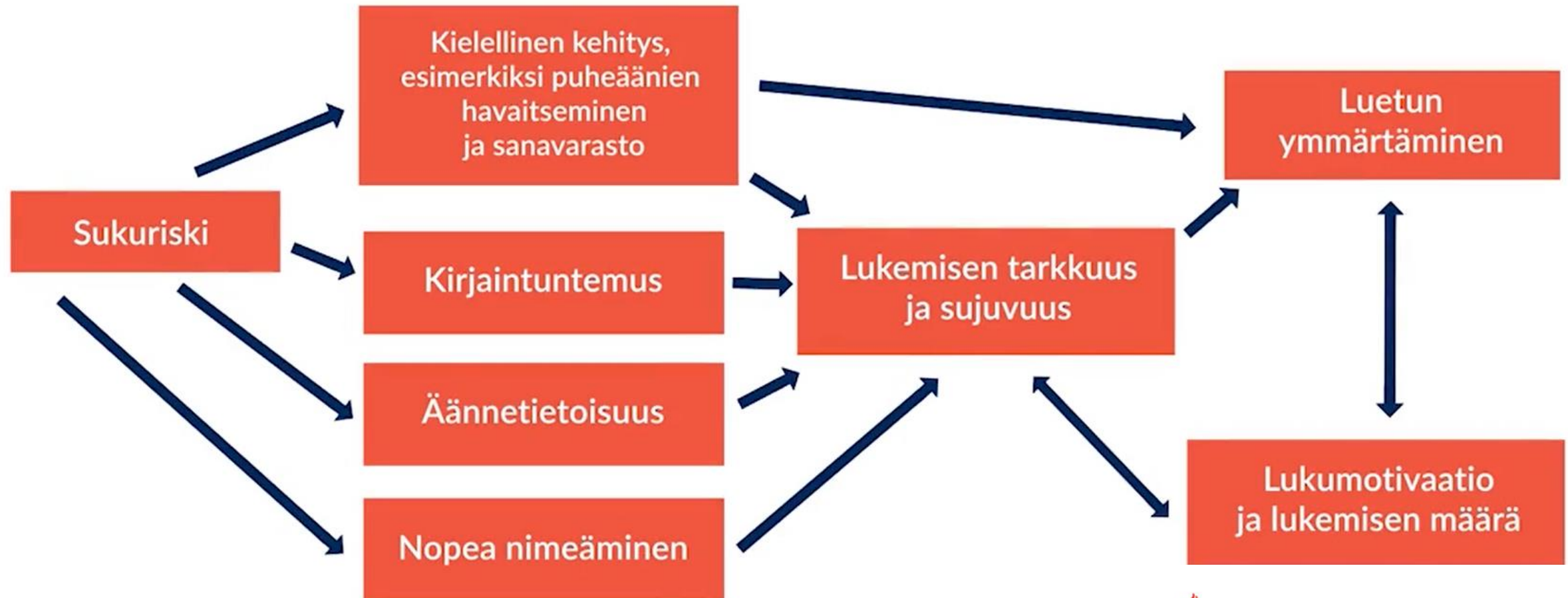
OPSin tekstilajijatkumo: kertominen, kuvaaminen, ohjaaminen, selostaminen, erittely, arviointi, kannanotto

Tuen tarpeen
tunnistaminen ja tuen
kohdentaminen
edellyttävät luku- ja
kirjoitustaitojen
kehitysvaiheiden
tuntemisen lisäksi myös
näiden taitojen
kielellisten edellytysten
ja riskitekijöiden
tunnistamista
kehityksen eri vaiheissa
ja osa-alueilla.

LUKIVAIKEUKSIEN VARHAISET RISKITEKIJÄT JA KEHITYSPOLUT

LUKIVAIKEUKSIEN ARVIOINTI JA TUEN SUUNNITTELU

Mihin ja miksi
arviointia
tarvitaan?
Mitä tuen
suunnittelussa ja
toteuttamisessa
tulisi ottaa
huomioon?

**Tuen tarpeen
tunnistaminen**

**Yksilöllinen
arviointi**

**Oppimisen ja
tuen seuranta**

Julkaistuja arviointi- ja seurantamenetelmiä

Julkaistuja arviointi- ja seurantamenetelmiä	T	LT	LS	LY	KO	KS	KT
ESIKKO - Lapsen esikielellisen kommunikaation ja kielen ensikartoitus	X ^L						
SANASEULA – Lapsen varhaisen sanaston kehityksen seulontamenetelmä	X ^L						
Varhaisen kommunikaation ja kielen kehityksen arviointimenetelmä	X ^L						
Kettu-testi – 3-vuotiaiden puheen ja kielenkehityksen arviointimenetelmä	X ^Y						
LUKIVA - Lukivalmiuksien arviointimenetelmä 4–5-vuotiaille	X ^{L,Y}						
LukiMat - Kysymyslaatikko lukemiseen liittyvien valmiuksien arvioimiseksi	X ^L						
Fonologiatesti – Lapsen äänteellisen kehityksen arviointimenetelmä	X ^Y						
Kissatarina – Lapsen kerrontataitojen arviointimenetelmä	X ^Y						
Pragma-testi – Sosiaalisen ja pragmaattisen kielen ymmärtämisen testi	X ^Y						
Lausetesti	X ^Y						
Nopean sarjallisen nimeämisen testi	X ^Y						
LukiMat - Oppimisen arviointi: Lukemisen ja kirjoittamisen tuen tarpeen tunnistamisen välineet 1.	X ^R	X ^{R,Y}	X				

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSYRELSSEN

Arviointimenetelmä	LUKIVA – Lukivalmiuksien arviointimenetelmä 4–5 -vuotiaille	
Viitetiedot	Puolakanaho, A., Poikkeus, A-M, Ahonen, T., & Aro, T. (2011). <i>LUKIVA – Lukivalmiuksien arviointimenetelmä 4–5 -vuotiaille</i> . Niilo Mäki Instituutti.	
Käyttötarkoitus	Tuen tarpeen tunnistaminen	
Viiteaineiston ikäryhmä	3½–5½ v	
Arvioitavat taidot	T	Lukivaikeuden esiintyminen lähisuvussa ^L , kirjaintuntemus ^Y ja nimeämissujuvuus ^Y
Arviointitapa	^L kyselylomake, ^Y yksilötehtävä	

”Opettajalle minkä tahansa oppimisen esteiden arvioinnissa on oikeastaan kysymys siitä, että pyritään vastaamaan kolmeen kysymykseen. Ensinnäkin pyritään saamaan selville, **mistä on kysymys** – eli millaiset syyt selittävät oppijan suoriutumista. Ja kun tähän ensimmäiseen kysymykseen on saatu uskottava vastaus, sen pohjalta voidaan miettiä vastausta seuraavaan kysymykseen: **Miten oppijaa tuetaan?** Kolmas kysymys on yksinkertaisuudessaan: **Auttaako tuki?**”

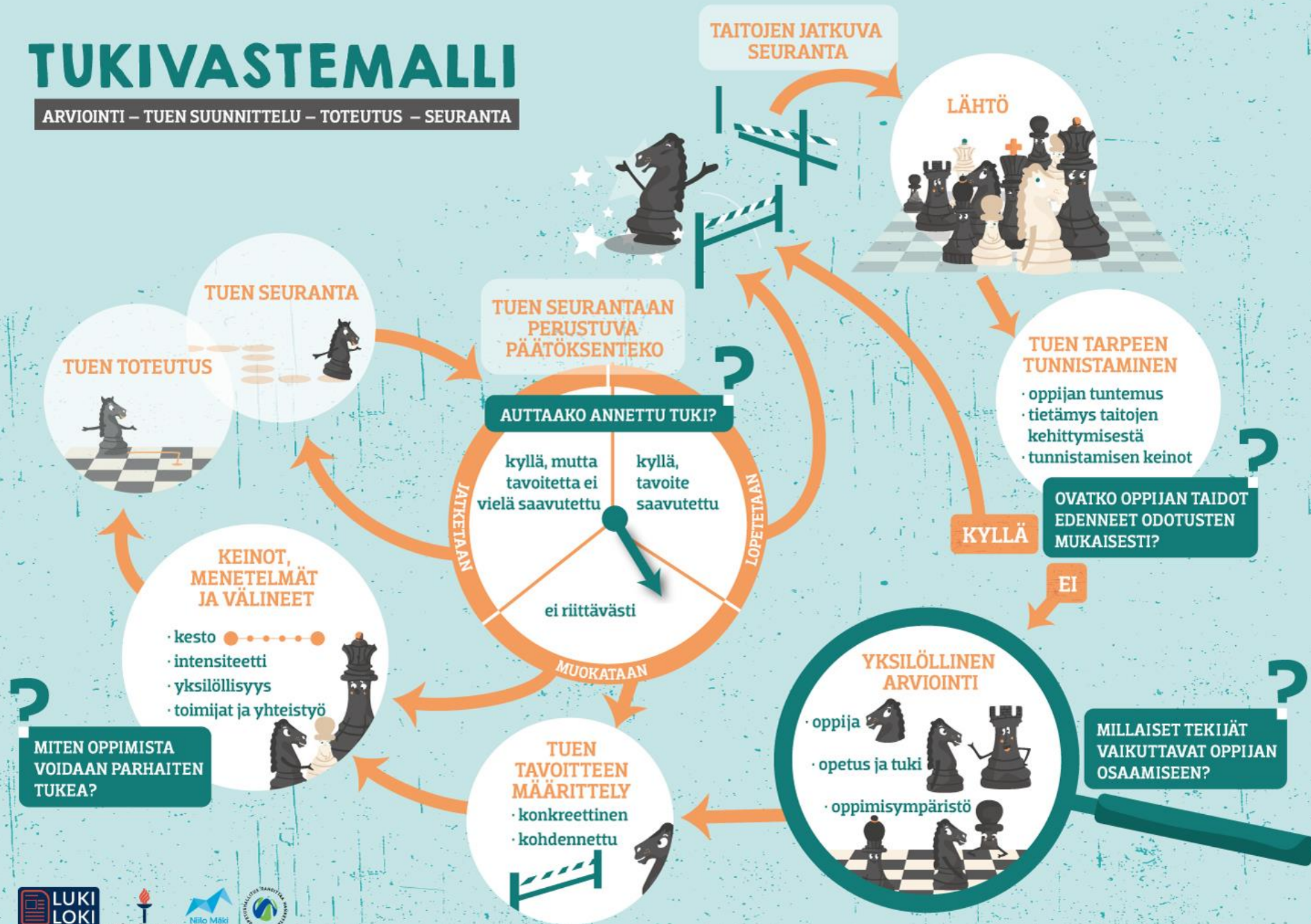
(erityisasiantuntija Riikka Heikkilä)

TUKIVASTEMALLI

ARVIOINTI – TUEN SUUNNITTELU – TOTEUTUS – SEURANTA

Tukivastemalli on oppimisen tuen suunnittelun, toteuttamisen ja arvioinnin työväline. Se kuvaa toimintatapaa ja on samalla myös prosessikuvaus.

YKSILÖLLINEN ARVIOINTI

· oppija

· opetus ja tuki

· oppimisympäristö

”Usein arviointi ymmärretään vain tuen tarpeen tunnistamiseksi.

Tukivastemallissa tunnistaminen on kuitenkin vasta arviointiprosessin alku: kehityksen systemaattinen seuranta on olennainen ja erottamaton osa tukea.”

(professori Mikko Aro)

OPPIMISEN TUEN MENETELMIEN JA KEINOJEN PERUSTEET

*"Tutkimukseen perustuvien menetelmien puuttuessa lähtökohtana ovat lukivaikeuksia koskevan teoreettisen tiedon näkökulmasta perustellut oletukset tehokkaasta kehityksen tukemisen tavasta. **Tukivastemallissa opettaja toimii kuten tutkija: hän tekee perustellun oletuksen oppimisen tehokkaasta yksilöllisestä tukemisesta.** Tuen aikana kerättävän tiedon perusteella voidaan päätellä, oliko alkuperäinen oletus oikea vai onko tukea syytä muokata tai täsmentää."*

(professori Mikko Aro)

LUKIVAIKEUDET, MOTIVAATIO JA TUNTEET

"Oppija tarvitsee oppimisympäristön, joka tarjoaa hänen taitotasolleen sopivia haasteita ja jossa hän voi kokea onnistumisia ja nähdä oman edistymisensä silloinkin, kun se on hidasta. Näin hän voi alkaa luottaa omiin kykyihinsä."

"Uskomukset ja ajatukset itsestä vaikuttavat laajasti siihen, suuntaudummeko oppimisen äärelle vai siitä poispäin."

(kasvatustieteen tohtori Pilvi Peura)